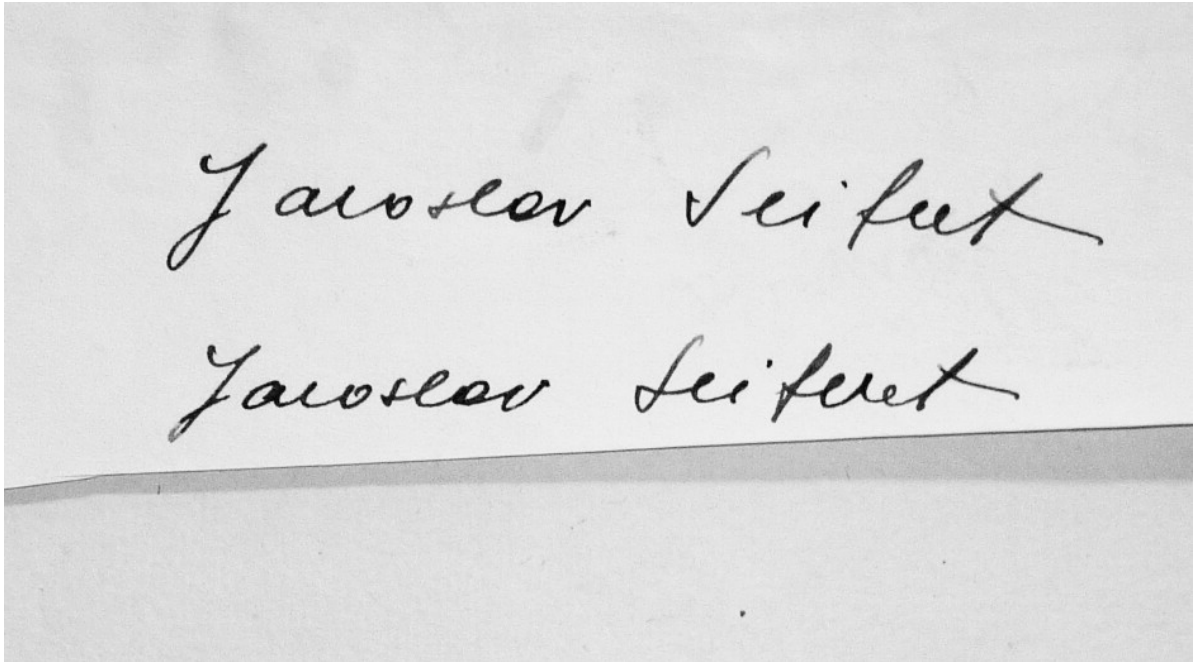

Seznam příloh

- Příloha č. 1:** Podpis Jaroslava Seiferta (fotografie)
- Příloha č. 2:** Fotografie Jaroslava Seiferta od Bedřicha Krejčího (fotografie)
- Příloha č. 3:** Reprodukce portréту Jaroslava Seiferta od Františka Zikmunda (fotografie)
- Příloha č. 4:** Karikatura Jaroslava Seiferta od Františka Bidla (fotografie)
- Příloha č. 5:** Karikatura Jaroslava Seiferta a Františka Hrubína od Adolfa Hoffmeistera (fotografie)
- Příloha č. 6:** Fotografie Jaroslava Seiferta a Františka Hrubína (fotografie)
- Příloha č. 7:** Jaroslav Seifert – Proč jsem sociální demokrat (text)
- Příloha č. 8:** Obálka Písně o Viktorce z roku 1950 a ilustrace Karla Svolinského (fotografie)
- Příloha č. 9:** Obálka Písně o Viktorce z roku 1955 a ilustrace Cyrila Boudy (fotografie)
- Příloha č. 10:** Titulní strana prvního poválečného vydání Tvorby (fotografie)
- Příloha č. 11:** Titulní strana 12. čísla Tvorby z roku 1950 (fotografie)
- Příloha č. 12:** Titulní strana 14. čísla Tvorby z roku 1950 (fotografie)
- Příloha č. 13:** František Stuchlý: Přední trojhvězdi české lyriky (text)
- Příloha č. 14:** Ivan Skála: Cizí hlas (text)
- Příloha č. 15:** Michal Sedloň: Básník a víra v člověka (text)
- Příloha č. 16:** Seifertův dopis Vítězslavu Nezvalovi (fotografie)

Přílohy

Příloha č. 1: Podpis Jaroslava Seiferta (fotografie)

Zdroj: LA PNP, fond Marie Majerová

Příloha č. 2: KREJČÍ, Bedřich. Fotografie Jaroslava Seiferta z roku 1955 (fotografie)

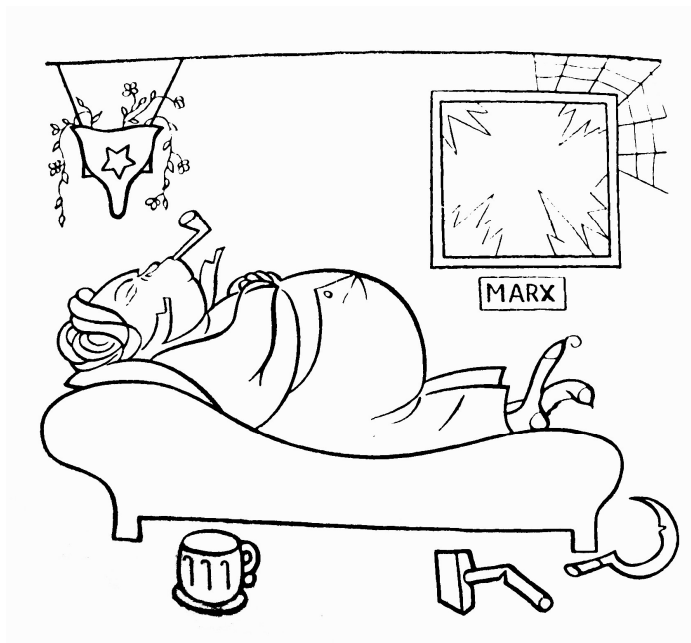
Zdroj: ČTK/Reflex.cz

Příloha č. 3: ZIKMUND, František. Jaroslav Seifert. Nový život, 1955, č. 2, nečíslovaná strana (fotografie)

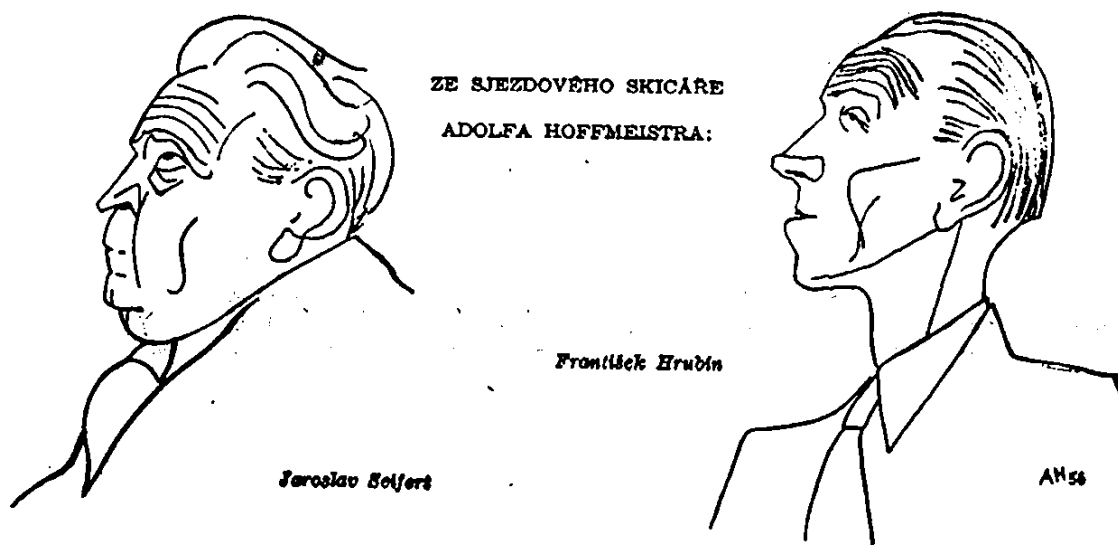
Zdroj: Knihovna Ústavu pro českou literaturu AV ČR

Příloha č. 4: BIDLO, František. Karikatura Jaroslava Seiferta k básni „Surrealistům“. SEIFERT, Jaroslav. Zpíváno do rotačky. Melantrich, 1937, s. 49 (fotografie)

Zdroj: Národní knihovna ČR

Příloha č. 5: HOFFMEISTER, Adolf. Karikatura Jaroslava Seiferta a Františka Hrubína na II. sjezdu Svazu československých spisovatelů. Literární noviny, 1956, č. 19, s. 11 (fotografie)

Zdroj: Knihovna Ústavu pro českou literaturu AV ČR

Příloha č. 6: Jaroslav Seifert a František Hrubín v 50. letech (fotografie)

Zdroj: Jana Čeňková (F. Hrubín: Křídla lásek mých)

PROČ JSEM SOCIÁLNÍ DEMOKRAT

Blank Jar. Seifert: „Bezpodmínečně věřím Fierlingrovi, Laušmanovi, Majerovi, poctivým socialistům a čestným lidem.“

Není u nás nikoho, kdo by nemiloval básníka Jaroslava Seiferta a jeho krásné verše. V těžkých šesti letech okupace často nám zněly jeho básně a zejména jeho báseň o kamenné a věčně české Praze, kterou napsal nám, opuštěnému národu v nejhorších dnech pomnichovských, kterou přineslo tehdy »Právo lidu« a československý filmový žurnál. Byla to tehdy více než modlitba upřímného českého srdce a více než posla básníka jeho národu! Jaroslav Seifert je předním básníkem pokolení, které vystoupilo po první světové válce a bojovalo nejdříve proletářskou poesii, potom poetismem a konečně zvnitřněním osobním i nadosobním proti starému sociálnímu řádu. Mistrovství Seifertovo je dnes obecně uznáváno stejně jako upřímná prostota jeho základního citění, což obojí činí tohoto vynikajícího melodika českého verše milovaným a uctívaným básníkem lidovým a národním. O tom, proč tento velký umělec a velký člověk je sociálním demokratem, řekl nám soudr. Jaroslav Seifert:

»Nás, kteří jsme ve straně sociálně demokratické více než dvacet let, kteří jsme v ní i s ní prožili dějinně vrcholné události republiky Československé, přivádí tato otázka do rozpaků jen potud, že to, co jsme chtěli říci a mohli říci, to, co nám leželo na srdci, řekl již před nedávnem soudr. dr. Jan Bělehrádek ve své zповědi. Neslyšeli jsme dosud hlas tak přesvědčivý a vroucí ve své upřímnosti!

Co zbývá, než opakovati jeho slova a přidati jen několik vět zcela soukromých, v nichž promlouvá spíše cit, který však ani v dnešním vypjatém a strohém životě politickém není tak docela hodný zavržení.

Žádná strana nemá jméno, které tak dokonale vyslovuje program strany, jako právě soc. demokracie.

Jsem sociálním demokratem, protože celým svým životním názorem jsem socialistou a protože věřím, že příští socialistický stát v našich hranicích není myslitelný bez demokracie; stará tradice v našich dějinách předurčuje toto přesvědčení.

Jsem sociálním demokra-

tem, protože tato strana při vši své stranické přísnosti nepokoušela se nikdy vřaditi lidskou osobnost zcela mechanicky do stranické mašinerie bez ohledu na její vývoj. Strana dovedla vždy velkoryse chápati i eventuální výkyvy, samozřejmě při každém bouřlivém růstu, i když snad někdy přesahovaly rámec jejího ideového programu.

Jsem sociálním demokratem, protože program košické vlády jest z větší části starým pro-

gramem této strany, i když na něm dnes spolupracují strany ostatní.

Jsem příslušníkem této strany, protože bezpodmínečně věřím vůdčím osobnostem této strany, Fierlingrovi, Laušmanovi, Majerovi, i ostatním. Jsou to poctiví socialisté a čestní lidé. Kdybych nebyl dosud organizován, vstoupil bych do této strany jisto jisté dnes. Když už pro nic jiného, tedy pro to, že jejím členem je i soudruh Jan Bělehrádek, kterého považuji nejen za jednoho z nejlepších českých vědců, ale i za jednoho z nejlepších českých lidí dneška.

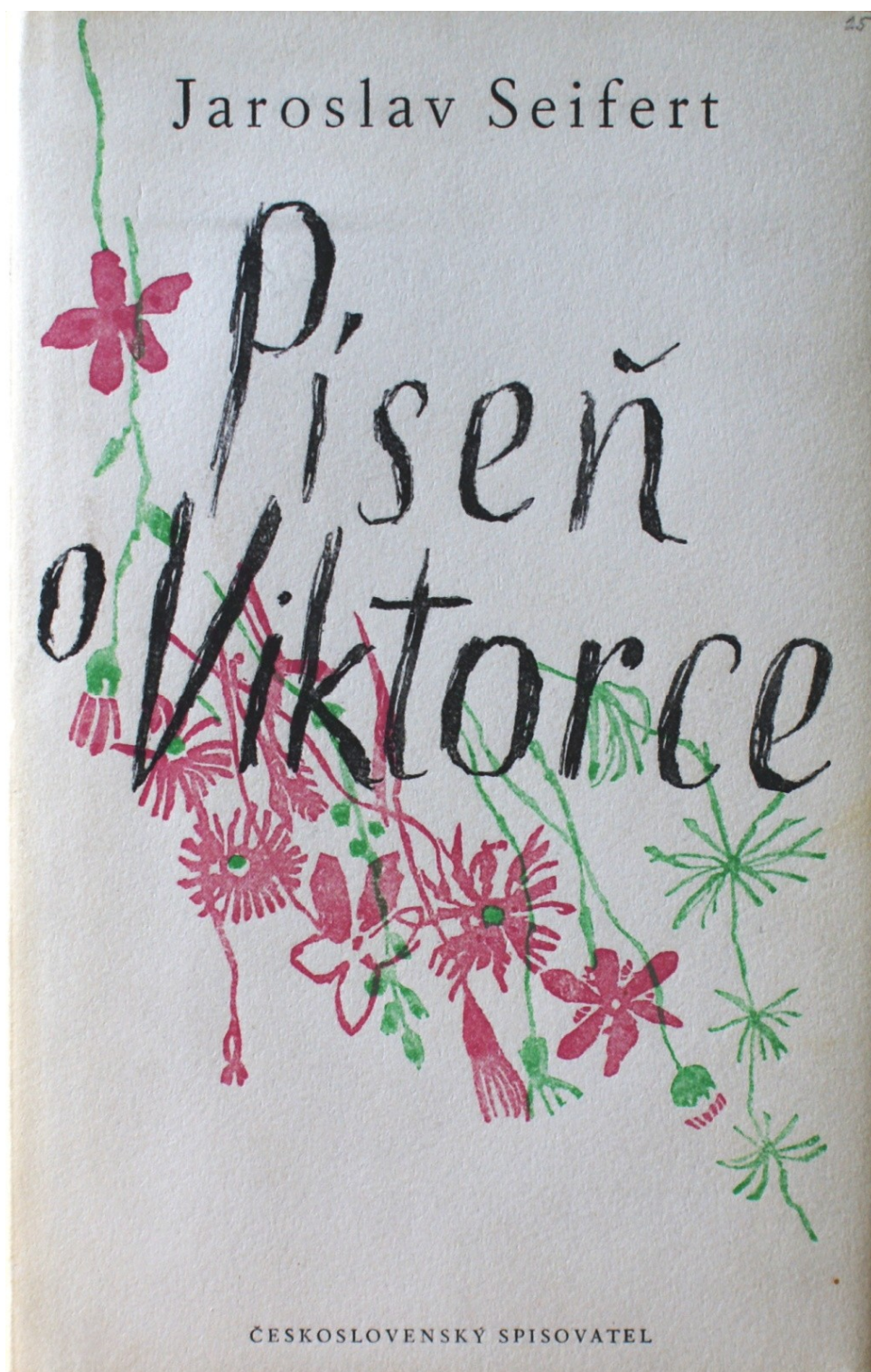
Jsem sociálním demokratem, protože soc. demokracie osvědčovala vždy rozumnou rozvahu a v politickém boji zachovala slušnost a lidskou důstojnost.

Prožil jsem v této straně s přestávkou několika mladých let celý svůj život. A smím-li k hlasu rozumu přidati nesmělé i hlas srdce, jdu po cestě, kterou šel kdysi můj otec. Je to snad sentimentální vzpomínka, ale je to lidské. Jako dítě prohlížel jsem si s obdivem otcův přívěšek k hodinkám. Na jedné straně byl portrét Marxův, na druhé Engelsův.

Jsem sociálním demokratem, protože tato strana ze svého chladného vědeckého socialismu dovedla se povznést k nejnroučnější, k nejvěrnější a nejpoctivější práci na budování republiky. Byla vždy — i za cenu neúspěchu, tam, kde šlo o republiku a pracující lid.

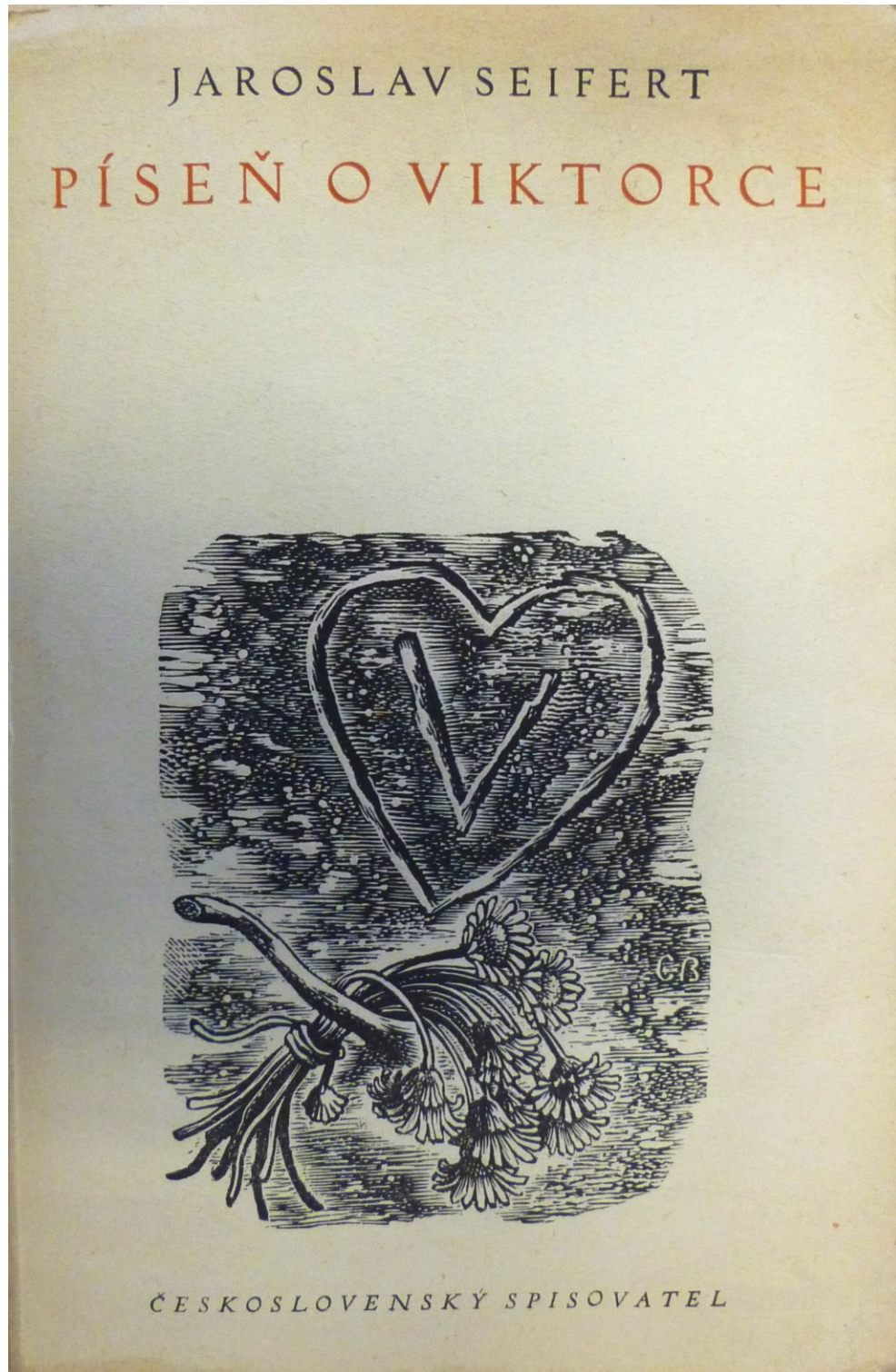
Jsem sociálním demokratem, protože si jako český spisovatel nedovedu představit život jinak než mezi dělníky.«

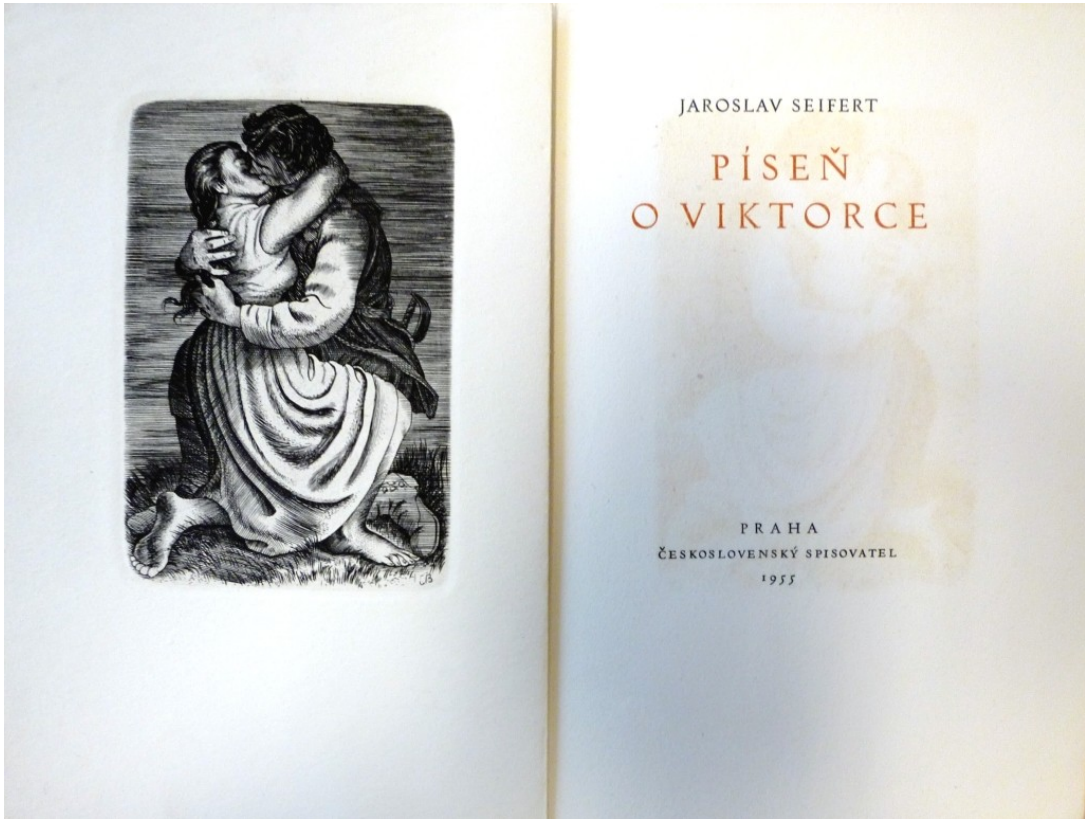
Příloha č. 8: SVOLINSKÝ, Karel. Obálka a ilustrace k Písni o Viktorce. SEIFERT, Jaroslav. Píseň o Viktorce. Československý spisovatel, 1950 (fotografie)

Příloha č. 9: BOUDA, Cyril. Obálka a ilustrace k Písni o Viktorce. SEIFERT, Jaroslav. Píseň o Viktorce. Československý spisovatel, 1955 (fotografie)

Příloha č. 10: Titulní strana prvního poválečného vydání Tvorby (fotografie)

Zdroj: Knihovna Národního muzea – Oddělení časopisů

Přední trojhvězdi české lyriky

Téměř současně posílá čtenářům nakladatelství Československý spisovatel tři knihy básníků nejzvučnějších jmen. V nových vydáních vychází Síréná Viléma Závady a Sbohem a šáteček Vítězslava Nezvala, překvapením pak je novinka Jaroslava Seiferta Píseň o Viktorce.

Po osmnácti letech uspořádal Vilém Závada znovu svou Sírénu a pojal do ní jen polovinu básní původní sbírky. Podstatně ji tak oprostil od poesie zmaru a beznaděje i když zachoval vše, čím tato kniha si už roku 1932 dobyla své místo. Duše ostravského člověka tu prohlédá těžkým dýmem, básník se zamýšlí nad osudem lidstva, trýzněného ovzduším, které vychází z válek, i nad tíží věčné lidské sudby a úporně se proboují k slunci. Právě zhuštěním nového vydání převládají dnes v Závadově knize tyto konstruktivní tóny, střízlivě radostné výhledy a vykoupení: »Zatím co tise lkám jeremiádu svou / přichází pomalu tvrdé pokolení / by trosky srovnalo kámen po kamení / pro svoji novou vlast chudou a líbeznou.«

Nezvalova knížka Sbohem a šáteček, lyrický denník z cesty do ciziny a především návratu domů, poctěný státní cenou roku 1934, vychází už — neokrácená — po páté bezpochyby hlavně pro všeobecnou oblibu závěrečné básně, která dala název celé sbírce. Je to jedna z Nezvalových m'átrovských písní, »vzdušná jak kapesník, prostá neš pohlednice a trochu márnivá jak vůně požiátka, sice poněkud smutné verše, které však podivuhodně vzbuzují štěstí, jak je kdysi charakte-

risovala Marie Pujmanová. Ostatní obsah knihy se přifazuje k těm nespočetným Nezvalovým básním, hýčlím nejpevnější obrazotvorností, která nejednou překvapí i čtenáře, znalci místa básnickovy pařížské tematiky která převládá v přítomném souboru. Nezvalův zrak vidí skoro vždy to, co snad nikdo jiný; v tom jsou právě klady, ale často i zápory Nezvalovy poezie. To všechno je i ve sbírce Sbohem a šáteček, která také přesvědčuje, že svět není Nezvalovi ani jeho veršům domovem, básník má výsměch pro ty cizí senzacce a zachycuje pouze střepy, i když často osmi-
vě lesklé, lyrické epigramy a dojmy, skryté už v romantických názvech. Až doma opět se stává tím májovým pěvcem, jehož »rodná řeč je zpěv«: »Projíždím kvetoucí Hanou / a pláči potíchu. / Kaplíčky s Marií Pannou / jsou plně šefíků.«

Líbezná Píseň o Viktorce, kterou předkládá Jaroslav Seifert s příjemnou květinou Svolinského obálky s a méně přijejným jeho frontispicem k 130. výročí narození Boženy Němcové, je vskutku již zcela slunečným pozdravem letošního básnického jara. Lehounce plyne básníkovo zasnění nad Viktorčinou historií, nic z Babičky a přece všechno je v těch verších o lásce a smrti. Barunka přejde stránkami i obraz čí-atin pak milostným hájem v Nedošíně, smutná pani jež dožalčila a »vlastně už na nic nečeká«. A velký hymnus doplňuje ovzduší té písně: »Ty, lásko, pozdravena buď, / buď věčná, skutečností těšil. / A jsi-li smem, jen neprobud' / mé oči, i když des je bílý.«

Příloha č. 14: SKÁLA, Ivan: Cizí hlas. Tvorba, 1950, č. 12, s. 285-286 (text)

Je taková doba, že nemá příkladu v našich dějinách. Nikdy v minulosti nebyl náš lid takovým pánem svého vlastního osudu jako dnes. Nikdy ještě v celých našich dějinách nebyl jeho zápas spojen s tak velkolepými perspektivami. Je taková doba, že jako plamen zažehuje v pracujícím člověku sebevědomí, po desetiletí a staletí dehtané feudálním a později kapitalistickým útiskem, že v něm otvírá ony zasouvané zdroje pravé tvůrčí radosti, radosti z práce, že zvroutčuje jeho vlastenectví a odívá je do slavnějšího šatu, že již dnes naplňuje jeho humanistické úsilí bohatým pramenem lidského štěstí. Pracující člověk se má z čeho radovat a neskrývá svůj úsměv. Pyšní se jím. Pracující člověk se netají svou láskou ke své vlasti, která mu krásná pod rukama, neboť tato láska je jeho hrdostí.

Každý básník, každý skutečný umělec hluboce prožívá tuto radost. Jeho srdce zní s rytmem milionů srdcí, jejichž každý úder je ranou včerejšku, jejichž každý úder vykovává zítřek a jeho zbroj. Všichni básníci, kteří nejsou mrtvi, nastoupili do bojového šiku zítřků. Usilují podat svědectví o této velké době a svou silou pomoci jejímu rozletu k výšinám socialismu. Tak pochopili svou úlohu naši umělci.

Kolik nepochopení, kolik hlubokého odcizení životu a zájmům našeho lidu musí být v básníkovi, který nevidí tyto skutečnosti, který se k nim úmyslně obrací zády.

Jako poslední kniha veršů z nakladatelství Čs. spisovatel objevil se na knižním trhu svazek veršů Jaroslava Seiferta, nazvaný Píseň o Viktorce. Je to kniha, jejíž obsah prudce a spravedlivě pobouří čtenáře, který ji otevřel, kniha, která je výsměchem našemu pracujícímu člověku.

Jaroslav Seifert patřival kdysi k proletářským básníkům, k nimž se přiřadil svou první knihou Město v slzách (1921). V této knize se ukázalo nemalé Seifertovo nadání. Zde promluvil opravdový básník, který svůj básnický sen spojuje s revoluční vidinou našeho proletariátu. V této knize se objevují v zárodkách už rysy oné vzácné hudebnosti, která uzrála v dalších jeho knihách, objevuje se zde vroucnou citovostí napojený výraz, který básníkovi propůjčovala právě revoluční společenská vidina. Z těchto radostných kladů prýštily nemalé naděje, které do Seiferta vkládali čtenáři jeho veršů.

Ale už druhá kniha Seifertova Samá láska (1923) vrhá vážné stíny na jeho nadání. Umnějším a formálně dokonalejším stává se jeho verš, ale do jeho nenávisti ke světu zlata začínají pronikat první stopy obdivu ke „krásám měšťáckého štěstí“ a jeho hranicemi Seifert

nakonec uzavírá obzory své poezie. Čteme-li v této knize: „Věřím, že i já jednou budu pánem“, skrývá se za těmito slovy ne už revoluční vidina proletariátu, nýbrž vidina sobeckého štěstí měšťáka. Další Seifertův vývoj odhalil smysl těchto veršů a dále potvrdil jeho útěk od praporu. Knihou po knize rostla Seifertova snaha o dokonalost formy, ale čím byla větší jeho formální dovednost, která však dostávala i všechny záporné znaky virtuozity, čím jiskřivější, melodičtější se stával jeho verš, tím i mělčí, malichernější se stával obsah tohoto verše. Upřímná citovost zakrsává v sentimentalitu, píseň zvětrává v šanson. Seifert revoluční vidinu proměňuje v obdiv k panskému světu.

V Rukou Venušiných, kde se na dvou místech dotkne otázky nezaměstnanosti, jsou právě tato místa svědectvím, že jde už jen o záchvěv sentimentality neúčastného diváka, který – jak po tom dávno toužil – dostal se na druhou stranu, na panský břeh života.

Zradu na dělnické třídě vyslovil ostatně on sám přímo programově. Píše v roce 1936 tyto verše:

*Poslední bitva nehoří
nad naší domovinou,
stejnou si kosi hovoří,
já zpívám jinou.*

Tyto cynické verše, zrazující věc dělnické třídy, věc pracujícího lidu, provázené v knize Zpíváno do rotačky nízkými pomluvami Sovětského svazu, nejsou první ani poslední příležitosti, při nich se vysmál své minulosti proletářského chlapce a přirazil dveře za svou lepší minulostí.

Jaroslav Seifert je básníkem nesporně značného talentu. Když se objevil v naší poezii, byly s jeho jménem spojovány opravdové naděje pro jeho dar jasného a srozumitelného verše, kterému přibývalo na zpěvnosti a čistotě a který by se byl mohl stát hlasem života, nadějí a tužeb našeho lidu. Jaroslav Seifert však tyto naděje zklamal. Vždy znovu a znovu hlouběji zapadá do svého subjektivismu, apolitičnosti, neuznáváje výchovnou úlohu umění a spočívaje pohledem ne na skutečnosti, ale na lesklých jejích útržcích, které z ní vytrhl a zbavil je tak souvislosti se životem.

I když zazněla mnohdy v jeho poezii nota objektivnější, například ve verších o Praze nebo v básních, které byly prosvětleny láskou k rodné zemi, a to zejména ve chvíli jejího ohrožení, ani tehdy se nevymanol zdaleka ze své ho subjektivismu, který mu pokrývoval obraz světa. Seifert opěvoval Prahu, vyslovoval vlastenecké

city, ale přitom si nevšiml člověka a jeho života. Krásné jsou mu portály i barokní stříšky, krásné chrlice i chomáče rozkvetlých šerků. V nich se na něj usmívá vlast. Ale nenajdete zde, že pod kouzelnou krásou střež bydlí lidé, nenajdete tu, co tyto lidi tíží, znepokojuje, co je těší a rozradostňuje.

Toto všechno je třeba si uvědomit nad jeho novou knihou *Píseň o Viktorce*, kterou nyní vydalo nakladatelství Čs. spisovatel.

Jaroslav Seifert platíval za básníka životního jasu, za básníka, který nad krutými rozpory života zpívá až s lehkomyšlnou bezstarostností. Jaroslav Seifert často psal o lásce k vlasti, dovedl se radovat z ptáka i studánky, z rozpuklého poupěte, z letící slávy letních oblak.

Tím radostněji by mohl zpívat dnes, kdy se život všeho našeho lidu rozžívá novým jarem. Pracující člověk se stal pánem své vlasti a vytváří nové životadárné hodnoty. Ziskává stále nová a nová vítězství v bitvě o socialismus, objevuje nový kontinent lidského štěstí. Seifert však nevidí radost našeho pracujícího člověka, nevidí jeho hrdinství, jeho optimismus, nevidí nové nádherné vlastnosti, které se rodí v našich lidech, nevidí mohutnou a světlou perspektivu zítřka. Tito lidé Seiferta nezajímají, jsou mu

hluboce cizí, a Seifert nevidí, že jeho rodná země, kterou oslavil v tolika verších, je přímo ozářena jasně těchto nových lidí. Cítí jen prudký vítr, který bojí hradby sobeckého měšťáckého štěstíčka, a bojí se o jeho osud. Proto se cítí osamělý, osamělý ve světě pracujících lidí, ve své vlasti:

*Už zas rok mizí ve tmě tajemné
a nový nastupuje svěží;
já si však říkám: Trubte beze mne,
trubači na ochozech věží.
A prosbou proto končím roku běh,
než z orloje nám půlnoc bude bít.
Nech nás tu, Bože, ještě chvíli, nech,
vždyť se ten čas tak rychle s námi řítí.*

(Z novoročenky vydané v Práci.)

Básník, který v době nejkrutější hospodářské krize, nezaměstnanosti, nouzovek a pendrekád psal verše plné idylického jasu, dnes, kdy celá naše země se změnila v opravdovou dílnu lidského štěstí, píše verše zmaru, mlžnatého snění, rezignace, rozvratu. Hledí-li z okna, vidí „samou šed““. Nám dnes voní život tak, jako nikdy předtím. Nám dnes voní květy, jejichž vůně k nám kdysi dolétala jen přes plot panských zahrad. Seifert zpívá: „Už nezavoní rozmarýnka, tak jako kdysi voněla.“ Pro něho i rozmarýnka dnes už ztratila svou vůni. Se Seifertem se „čas rychle řítí“. Naříká: „Co je to život? Pláč a shon a spěch.“ Takový je obraz

dnešního světa, jak nám jej podal v knížce *Dokud nám neprší na rakev*, kterou vydala k Novému roku 1948 Práce.

Z těchto Seifertových veršů číší úzkost šosáka, který skládá elegie nad svým ohroženým kondelíkovským štěstíčkem. Překrásně charakterizuje tento stav rozkladu měšťáckého literáta Maxim Gorkij: „Básník se mění v literáta a z výše geniálních generalizací nezadržitelně klesá k povrchnosti životních malicherností, potlouká se uprostřed všedních událostí a více či méně umělecky je halí do cizích, vypůjčených myšlenek, mluví o nich slovy, jejichž smysl je mu zřejmě cizí. Stále jemnější a duchaplnější je forma, stále chladnější slovo a ubožejší obsah; hasne upřímný cit, není patosu; duch, ztrácí křídla, smutně padá do prachu všednosti, rozpadá se, stává se neradostným, těžkomyslným a churavým...“

Soudobý neurastenik povyšuje bolest svých zubů – svou osobní hrůzu ze života – na stupeň světové události; na každé stránce jeho knihy, v každé jeho básni jasně vidíš autorovu znetvořenou tvář, jeho otevřená ústa a slyšíš jeho vytí: »Je mi bolestně, je mi strašně, a proto buďte všichni prokleti i s vaší vědou, politikou, společností, se vším, co vám překáží, abyste viděli moje utrpení.«“

To je podobizna Jaroslava Seiferta z jeho posledních knížek.

Ve své poslední knížce si vzal Seifert za námět příběh Viktorky z Babičky Boženy Němcové.

V nejslunečnější chvíli celých našich dějin vybírá si z nejslunečnější knihy naší literatury příběh nešťastné šílené dívky jako nejaktuálnější námět poezie. Ale všimněme si dobře, jaký smysl má tento příběh v Babičce.

U Boženy Němcové tento nesmírně lidský příběh ukazuje ubohou dívku, jejíž krutý osud dojmává všechny dobré lidi. B. Němcová Viktorčiným příběhem prohloubila a zintenzivněla v Babičce obraz života, ukázala jeho líc i rub. Zdeněk Nejedlý překrásně ukazuje ve své knize o Boženě Němcové, jak spisovatelka silou své básnické fantazie nesmírně zlidštila chmurný příběh Viktorčin. Píše: „Utrpení, jež tu líčí, není nikdy tak drásavé, bezútěšné, aby nad ním nemohla zazářiti aspoň malá, ale jiskřivá hvězdička útěchy.“

Seifertova Viktorka je v příkrém protikladu k Viktorce Boženy Němcové. Pro Seiferta je Viktorka, tato výjimečná, vykořeněná bytost, ústředním hrdinou. A tento falešně zromantizovaný námět je Seifertovi jen pozadím, na němž vyvolává neustále obrazy tmy a zmaru.

Do prázdné slupky formální dovednosti vtěluje Seifert svou lhostejnost k životu pracujícího člověka, svůj nihilismus měšťáka, svou nevráživost k současnosti.

*Zpívejte, ptáci nebeští,
té zemi k zulíbání krásné.
Nás děsí smrt, však, ptáci, vás ne,
vy jste tu jenom pro štěstí.*

*A vaše flétny, hoboje
jsou připraveny k písňím v listí,
my pozorujem se závistí
váš zpěv i křídla. Oboje.*

Seifert závidí ptákům zpěv i křídla. Nevidí však a nechce vidět křídla, která narůstají našemu pracujícímu člověku v rozletu za socialistickou budoucností. Neslyší zpěv, kterým vítá svou budoucnost naše mládež.

Seifert si kdysi, ve světě zbídačelém množstvím společenských nesrovnalostí, vytvořil sobecký, individualistický obraz štěstí. Toto jeho štěstí se neohlíželo na neradostný život statisíců a milionů lidí v naší zemi. Dnes, kdy pracující lidé si vytvářejí svou práci štěstí, o němž už desetiletí snili a za něj bojovali, Seifert cítí ohrožení svého vlastního štěstíčka, a pro toto své sobecké štěstí se obrací proti štěstí milionů.

Wolker i Seifert byli ve dvacátých letech proletářskými básníky. Jaký byl mezi nimi rozdíl? Pro Wolkera byl socialismus revoluční přeměnou světa, pro něho měla revoluce obrovský etický, humanistický obsah. Tak široký smysl nikdy neměla pro Seiferta. Seifertovi se tyto velké ideály scvrkly na pouhou představu měšťáckého blahobytu. Wolker volal ve svých verších po nových čistých lidech, kteří prací svých rukou budou uskutečňovat lidské bratrství, Seifert volal: „My chceme také vepřovou se zelím.“ A když viděl, že vepřovou se zelím si může opatřit i bez revoluce, revoluci zradil. Tyto kondelíkovské ideály nabývají v Seifertově poezii stále více místa. Vždyť svět Seifertovy poezie je světem českého maloměšťáka, až po barvotisk Ctirada a Šárky, Oldřicha a Boženy, které zdobily stěny maloměšťáckých pokojů.

Seifert se však obrací i k těm hodnotám, které milujeme ze své minulosti. Obrací se k Nerudovi, k Němcové. Co však z nich vidí? Nevidí z nich to, zač je miloval a miluje náš lid. Proto i jeho verše o Němcové v Písni o Viktorce jsou jenom jejím znevážením. Neboť Božena Němcová, slunečná básnička našeho lidu, byla „básničkou, která vplétala si krvavé trní do jména“, která „svou vlastní krásou zahyne“ právě jen v nízkém, vulgárním podání maloměšťáka. Co má tato Božena Němcová

společného s Boženou Němcovou Zdeňka Nejedlého, s Boženou Němcovou Julia Fučíka, s Boženou Němcovou našeho lidu? Nic, naprosto nic. Proto i poznámka v tiráži, že Píseň o Viktorce byla vydána na počest jubilea B. Němcové, je nejhrubší urážkou její památky. Nejen pro verše, v nichž píše přímo o ní, ale i proto, že ze slunečního díla básničky, milující lid a milované lidem, vytrhl chmurný příběh a zfalšoval jej, proměňuje jasné písmo Boženy Němcové v muří nohy svých veršů o Viktorce, které jsou písni nicoty a zmaru, v níž

*Jde každému smrt mlčky vstříc,
nemilosrdná, pilná žnečka.
Neodpočine, neposečka
a jde zas dál jakoby nic,*

v níž Seifert „má před sebou jen tmu a tmu“. V níž píše roku 1950 verše:

*Těm však, kdož musí žít a nést
žal těžký dost i bez břemene,
stíny, bůhví čím ozbrojené,
vysílá vstříc i poděl cest.*

Seifert chce mezi řádky své Viktorky vsugerovat čtenáři, že v našem světě nové lidské družnosti není lásky, štěstí. Říká na jednom místě: „A lidé lidem přejí zlého.“ A nevidí onen obrovský společenský proces, ve kterém se mění i morální tvář pracujícího člověka, ve kterém se noví lidé už začínají zbavovat starého sobectví.

A nevidí, že teprve dnes, kdy u nás byl zabezpečen chléb všem, i všechny růže i všechna krása bude odevzdána všem, pracujícímu lidu, a ne už jako v minulosti malé hrstce lidí na slunečné straně života. A dále: před tím přede vším Seifert zavírá oči:

*Ty, lásko, pozdravena bud',
bud' věčná, skutečností jsi-li.
A jsi-li snem, jen neprobud'
mé oči, i když den je bílý.*

Co zde říká Seifert? Pro své sobecké štěstí je připraven hodit celý svět za sebe, zapomenout na vše, zradit cokoliv.

*Ať sopí Vesuv sirný květ,
a pohrbí nás tu ve své lávě,
ať hlava má za tisíc let
je ještě schýlena k tvé hlavě.*

A kdo je to vůbec ta Viktorka, nešťastná a „odraná až do cárů“? Nepokouší se tu Seifert apostrofovat sebe, svou poezii?

Seifert ve své knížce několikrát vyslovuje pocit strachu. Není to však strach Viktorky, je to

jeho vlastní strach. Strach ze světa, který rozmetá kondelíkovskou idylu, ve kterém práce, osvobozená od vykořisťování, se sta ne synonymem lidského štěstí.

Náš lid v tuto chvíli upírá své oči daleko vpřed a jeho oči se plní radostí.

Jaroslav Seifert však vydal v tuto chvíli knihu, která vůstí svými závěrečnými verši do obludného nihilismu:

*Vždyť přichází již zdaleka
a jenom málo dní je před ní.
Vlastně už čeká na poslední,
vlastně už na nic nečeká.*

Seifertova vykolejená, šílená Viktorka, není obrazem našeho života, nihilismus, čišící z jeho veršů, je cizí našemu lidu. Seifertova Viktorka je obrazem úpadkových nálad a obav, které se objevily v části naší maloměšťácké inteligence po vítězství našeho pracujícího lidu. Skutečnost rozptyluje jejich obavy. Všichni čestní lidé mezi nimi, všichni, kteří opravdu milují svou vlast, kteří milují svůj lid, poznali, že tato jejich vlast vstoupila do svého skutečného jara. Poznali, že i

jejich síly je třeba, že milují-li svou vlast, nemohou opustit svůj lid, obrátit se zády k jeho zápasu, k jeho štěstí.

Básník, který miloval svou vlast, a byť z ní miloval třeba jen stromy, ptáky a květiny, Hradčany v ranním slunci a šerškovou krásu Petřína v květnu, nemůže svou vlast nemilovat dnes. Cožpak je pro básníka vůbec možné nemilovat svou vlast? Cožpak může být pro básníka něco strašnějšího než ztratit lásku ke své vlasti, k svému lidu?

Seifert se dovolává ve svých verších často Jana Nerudy a Boženy Němcové. To byli velcí umělci, kteří nikdy neopustili svůj lid, nezradili jeho zájmy. Touto cestou se brali všichni vynikající naši umělci.

Seifert, který v dnešní době, kdy lid vítězně uskutečňuje své revoluční ideály, nevidí tyto obrovské změny, ale vidí jen bláznivou Viktorku, nemá práva zneužívat jmen Němcové a Nerudy a nemá práva zneužívat čestného titulu básníka, nemá práva zneužívat poezie proti lidu, k výsměchu proti všemu, co je našemu pracujícímu lidu velké a drahé.

Šel jsem pozdě odpoledne po nábřeží směrem k Národnímu divadlu. U zábradlí se kupili lidé a házeli rackům kousky pečiva. Ty bílé letky racků pod úchvatným, nikdy neokoukaným panoramatem Hradčan s čistou modrou oblohou v pozadí. A dole Vltava, plynoucí podle Kampy k mlýnů a pod pilíře Karlova mostu. Zajímaly mě tváře lidí. Radovaly se z jara, z oblohy, z tohoto dne. Šel jsem a myslil jsem na Jaroslava Seiferta, básníka jara a Prahy. Četl jsem jeho poslední verše Píseň o Viktorce a četl jsem i ostrou kritiku na ně od mladého básníka Ivana Skály. Byla spravedlivá tato kritika? Ano.

Představoval jsem si: co kdyby v této chvíli Jaroslav Seifert procházel petřínskými stráněmi a pozoroval rašící něžné lístky na větvích keřů. Zdalipak se dovede radovat z jara jako ti prostí pracující, které potkává cestou? Zdalipak pohlíží dosti soustředěně a dosti hluboko do jejich srdcí? Zdalipak si vzpomene, jak tomu bylo kdysi, a na ona vlastní slova ve Světlem oděné: „...rozpukané ruce otcovy cítí ve svých synek bláhový, slíbil jsem si, že je neoklamu“. To jsou otázky, na které Píseň o Viktorce odpovídá jednoznačným ne.

Přišel jsem domů a znovu jsem si otevřel stránky jeho prvních knih.

A čtu hned v úvodní básni v jeho první sbírce Město v slzách takovéto verše: „...však dokud z bratří mých trpěti bude jediný, / nebudu šťasten, / a nespravedlivostí světa vzbouřen, / dál jako teď, / opřen jsa o zeď fabriky, budu se zalykat kouřem / a svoji píseň pět“. Tak psal J. Seifert roku 1920. Otvírám Píseň o Viktorce, napsanou roku 1949, tedy v prvním roce pětiletky, v době, která splnila toužebná přání lidu i mladého Seiferta, a čtu tam s úžasem slova:

*Jde každému smrt mlčky vstříc,
nemilosrdná pilná žnečka.
Neodpočine, neposečká
a jde zas dál jakoby nic.*

Do jaké hluboké propasti se to dostal J. Seifert, příslušník Devětsilu, kdysi druh Wolkerův? Kam se podělo jeho třídní vědomí? Nyní, kdy nastal jeho trpícím bratřím z továren skutečně nový a tvůrčí život – jako by se stali Seifertovými bratry mocipáni a vykořisťovatelé, svržení spravedlivou sudbou dějin. Místo nádherného pocitu vysvobození z odvěkého jha, místo láskyplného hymnu o krásách nové civilizace i přírody, která teprve nyní otvírá náruč pro kdysi utiskované, místo toho zaznívá pochmurná píseň zmaru. Od živých lidí, z přítomnosti, utíká básník – kam?

Zdánlivě k Boženě Němcové a k její Viktorce – ale ve skutečnosti vidíme, Viktorca i B. Němcová jsou pro J. Seiferta jen zástěnou pro vyslovení subjektivních pocitů, které jsou citům lidu cizí a protichůdné.

Listujme dál v Městě v slzách a v Samé lásce. Tenkrát Seifert apostrofuje revoluci, dychtí se jí účastnit, opájí se silou zástupů. Již tenkrát byly náznaky, svědčící, že toto revolucionářství Seifertovo nemá zdaleka tak hluboké kořeny jako u J. Wolkeru. Že na tomto postoji Seifertově mají spíše zásluhu jeho přátelé z Devětsilu než on sám. Seifert přispěl jen živou zkušeností proletářského chlapce, který však touží víc po odepřených radostech životních než po opravdové přeměně života a světa. Projevuje se upřímnou naivitou, která tenkrát nebyla bez jistého půvabu, avšak která zároveň ukazovala i na osudné nebezpečí pro J. Seiferta: i on touží být „pánem“.

A tak proti jeho vlastnímu volání:

*Zítřka musí, musí nastat revoluce
Když máme milenkou a ta má měkké
ruce,
když to vše víme, to bych chtěl rád
vědět,
jak ještě dnes se může najít zbabělec,
jenž, hledě v dutý skelet
medituje: být či nebýt, ach to je
otázka.*

...proti tomuto volání z roku 1923 zní výsměšně jeho slova z Písně o Viktorce:

*Ach láska pozdravena bud',
bud' věčná skutečností jsi-li,
a jsi-li snem jen neprobud'
mé oči, i když den je bílý.*

Hle, on sám tu dnes medituje, hledě do důlků kostlivce, a provozuje lesklou hru se slovíčky láska a smrt. Ovšem, Seifert pochybuje o té své lásce právem. To není láska, kterou miluje lid. To je láska, která je pouhým pojmem, idealistickým výmyslem, pod nímž se ztrácí skutečný lidský cit, poměr člověka k člověku. Taková „démonická a módní“ láska patří do rzivého arsenálu fideismu a duchařství, kterému propadá dnešní měšťák. Nebo jaký smysl mají motta před jednotlivými oddíly Viktorky o vláskách, dívčích snech, hromniče, stromech znajících nazpaměť antické verše? To jsou vskutku sentence toliko se tvářící zamyšleně, ve skutečnosti jsou to čiré, nezávazné, v poetické vatě zabalené hry představ. Obdobu k nim

nalezneš v žertících Svatební cesty, s tím rozdílem, že v nich tenkrát přece jen byl vtíp, měly mladistvou jarost. A co říci veršům „Jen pes je zlý a doráží a lidé lidem přejí zlého“? Jak smutné, jak bezvýhodné jsou Seifertovy verše z roku 1949. Kdysi se cítil být jedním ze zástupů. Nyní nevěří ani v lid, ani v člověka.

*

Viktorčin příběh, jak jej podává B. Němcová v Babičce, je ovšem příběh baladický. Avšak nelze ho odmyslit od jasného ladění Babičky, nelze ho vytrhnout z kontextu, který tvoří svou vírou v člověka slunečné pozadí i účinný kontrast k osudu nešťastné svedené dívky. A dále: chmurnost tohoto příběhu je nejen daleko převážena optimismem, ale je i při vyprávění samém doprovázena a zjemňována živým účastenstvím lidu na osudu Viktorky, soucitem, který se snaží pomoci. To všechno u Seiferta není. U něho je tomu právě naopak. Seifertova Viktorka je naprosto osamělá, izolovaná bytost. Autor zbavil její osud slunečného pozadí a udělal její konec bezútěšným, což je úplný protiklad Viktorky B. Němcové. A nejen to: on dokonce připodobnil osud Viktorky k osudu Boženy Němcové; udělal z šílené děvčice duchovní sourozenku B. Němcové. Obě jsou podle Seiferta stíženy tímž hořkým

osudem, jejich vlastní krása se jim stává osudnou. To je onen konvenční názor, vyjádřený u Seiferta obrazem „sežehnutá bleskem krásy“, který už nebezpečně připomíná Nočního motýla, nejsentimentálnější okupační kýč, kde „láska je radost i prokletí“. Zde máme odpověď na otázku, proč a pro koho Seifert Viktorku psal. Proč vůbec křísí ten svět plný staromódních rekvizit, zrcadel, paraplíček, hedvábí, plný hezkých slov? Seifert zpodobnil ovšem Viktorku k obrazu svému a své poezie, která tak podivuhodně vyjadřuje pocit člověka, který rovněž cítí strach, hrůzu, zkázu a spuštění právě v dnešních dobách, které vřou novým životem, jemuž měšťák nerozumí.

Seifert je básník bezesporu talentovaný. Musíme však protestovat, jestliže tohoto nadání používá k bezobsažné magii a efektům na způsob „bíléňadra na černém pozadí“. A jestliže se Seifert dopouští zkraslení na postavě Viktorky, pak obraz B. Němcové, který podal, je naprosto falešný a sentimentální, tak jak se udržuje v představách měšťáckých slečinek. Seifert se zabýval B. Němcovou už v básni Vějíř B. Němcové, vyšlé za okupace. Ač i tam Seifert promítá do B. Němcové své subjektivní pocity prchajícího času a ztráty mládí, přece jen B. Němcová ve Vějíři oproti Viktorce je o celý svět výše, a to proto, že se tam podařilo Seifertovi vyjádřit, co znamenal její světlý zjev

pro náš lid v dobách nejtěžších. Její dílo bylo mu tehdy pramenem posily a vzpruhy, oporou lásky k zemi. Vějíř Boženy Němcové má svůj patos.

V Písni o Viktorce však patos chybí úplně a zní zde jen deziluze a strach. A přece: Jakou radost, jaký životní pocit mohl by básník nadání Seifertova vyzpívat právě dnes, kdyby mu oči nezastíraly klapky měšťáctví, kdyby jeho srdce neskomíralo ve vzduchoprázdnu subjektivní problematiky. Pak by se jeho umění teprve vymanilo z područí líbivé a prázdné virtuozity, dostalo by onen nejnütnější rozměr pravdivosti a životnosti. Viktorka je dokladem, jak chybí Seifertovu slovu živá tematika. Zdánlivý únik k tradici prozrazuje tím více bezmocnost i smutnou duchovní situaci básníka ocitnuvšího se ve slepé uličce.

Že je to aspoň upřímné? To je zrakový klam. Ve skutečnosti taková „upřímnost“ zkrsluje život a zavádí čtenáře na scesti.

Přivržencům spontánnosti v umění – zpívej, co chceš, co tě napadne – je nutno říci: básník není pták cvrlikající na větvi (a je příznačné, že zrovna Seifert ptákům závidí a touží jimi být). Vyhazovat vědomí a rozum z poezie – znamená odzbrojovat básníka, dělat z něho dvorního šaška buržoazie, ničit úplně společenský duch jeho poezie. Je třeba říci: bez účasti vědomí, bez boje se sebou samým, bez autokritiky nedojde k básníkovu přerodu.

Ale vraťme se k Viktorce. B. Němcová není ani obětí vlastní osudné krásy, ani trpnou obětovanou ovečkou, jak nám ji zobrazuje J. Seifert. Ona je hrdinkou, bojující do posledního dechu svůj nerovný boj s nelidským řádem a se společenskými poměry, které prostě neuznávaly pokrokovou samostatnou ženu a nedovolovaly jí svobodně volit život. B. Němcová však zvítězila svým dílem. Je to samozřejmost, co říkám – ale tuto samozřejmost, zdá se, nechápe J. Seifert; neboť kolik z této B. Němcové bojující, B. Němcové zachováající si do poslední chvíle svůj zdravý názor a optimismus – kolik z této B. Němcové zachoval J. Seifert ve své Viktorce? V ní se nám jeví B. Němcová jako žena, která „už na nic nečeká“.

Nebouří se váš cit nad tímto dekadentním obrazem B. Němcové, odtrhující ji od jejího díla a vůbec od všeho, co ji dělá tak drahou našemu lidu? Půvabná maska je ta tam, sbohem všechny naděje! Takovou filozofii hlásá básník, který jako by nevěděl nic o kráse člověka bojujícího s osudem. Tak se dívá Seifert na ženu: vidí jen její hezkou tvář. Seifert trpně lká nad prchajícím časem, nad svým ztraceným mládím. To je skoro výhradní nota Seifertova, mimo ni nezná a nevidí nic jiného, jsa uvězněn sám v sobě, přestal vidět lidi a svět kolem sebe.

Dnes, v polovině dvacátého století, kdy socialismus navždy odstraňuje příčiny, které způsobily osud B. Němcové a milionů jiných – kdy se splňuje Nerudovo zvolání: konečně lidmi tedy! – básník J. Seifert přichází s náladou, která odpovídá asi náladě naší zahraniční i vnitřní emigrace. Jakou hloubku pádu prodělává někdejší druh J. Wolker! Jakým danajským

darem byla pro něho pochvala měšťácké kritiky, když se odtrhl od praporu Wolkerova a přimkl k bezideové poezii formalistické. Měl na tom vinu i Šalda, avšak především Teige, že Seifert, duch v podstatě prostý a neproblematický, ale žel lehce ovlivnitelný, dal se po slibných prvních sbírkách na bludné cesty, jejichž hořké ovoce dnes sklízí. Jsme si vědomi,

že ani v období let 1923–1945 nebyl v J. Seifertovi úplně zasut pramen poezie; projevuje se to například v jeho vlasteneckých verších psaných kolem Mnichova, za okupace a v době května; počítáme k nim některé verše sbírek *Zhasněte světla*, *Přílby hlíny*, knížky *Vějíř Boženy Němcové* a *Světlem oděnou*. Bylo by nesprávným zjednodušením, kdybychom chtěli škrtnout všechno, co napsal J. Seifert po svých prvních sbírkách. Ale právě proto musíme ostře odsoudit jeho Viktorku a ukázat na ni jako na příklad, kdy se umělec zcela zpronevěruje své lepší minulosti.

*

Je nám bolestné psát takto o básníku, kterého měl osobně rád S. K. Neumann a kterému tak mnoho odpouštěl. Četli jsme kdysi jeho verše pod vlivem sugestivního komentáře Šaldova. S tímto komentářem se nám Seifertovy verše zdály něčím, čím nemohly být a čím nebyly. Pamatuji se, jak měšťácká kritika, která potírala zuřivě poezii Wolkerovu, vychvalovala Seifertovy verše a jeho odvrát od proletářské poezie líčila jako pokrok, a pomáhala s Teigem v čele vsí silou Seifertovi k slepotě. Obdivovala se pokrytecky nezávazné hře představ Svatební cesty nebo melancholické zasněnosti *Jablka z klína*. Je pravda, že i zde prozrazuje se svěží pramének talentu básníkovy – ale je zasut rutinou, kterou si přenáší i do poválečných veršů *Ruky a plamene*. J. Seifert se stává příkladem, jak „chudý

hoch ke štěstí přišel“, a toto měšťácky pojaté „štěstíčko“ se mu stalo osudným. Třeba říci, že nebyl sám – nebyl to jen on. Čím méně toho J. Seifert říkal o přítomnosti sociální, čím libivěji opěvoval to, co se nazývá nic, tím více byl touto kritikou vyzdvihován. Je jasné, že léta strávená a propsaná v takovém ovzduší musila vykonat v básníkově nadání pustošivé dílo, takže dnes vidíme, jak J. Seifert vnáší buržoazní

úpadkovost do naší doby – a vůbec se tomu nebrání, nemá vůli s tím bojovat.

Mnichov poněkud básníka vzpamatoval. Ale Seifert ze svého tehdejšího poznání „Já vím, já vím, že líp by bylo zaslechnout dunění“ nevyvodil důsledky pro dobu poválečnou. Básníkovi, který dovedl i v nejhorších dobách národního neštěstí vyslovit prostou krásu života, lásku k zemi a k přírodě, jako by nyní vyschl pramen zpěvu. A jestli obrazy tmy a bouře měly tenkrát platnost, protože symbolizovaly stav, ve kterém byl náš národ, jaký přímo reakční smysl mají tyto obrazy ve Viktorce. Uvědomujeme si, že v těchto válečných básních vskutku tkvěla v J. Seifertovi možnost, aby se dostal po letech bloudění na správnou cestu, k lidu. Žel, nestalo se tak.

Po květnu 1945 J. Seifert naprosto nepochopil dějinnou situaci; omezil se jen na několik oslavných, děkovných květnových básniček, nepochopil cestu našeho lidu pod vedením komunistické strany. Spjal svou píseň s labutí písní reakce. Seifert nepochopil únor. Výmluvně oslepl pro krásu tvořivého úsilí lidu. Jak se na Seifertovi osvědčuje známá pravda, že básník, který se odtrhne od lidu, dostává se do hlubokého úpadku. Seifert složil dnes ruce v klín a rozsévá psychózu, která by mohla sloužit válečným štvárcům. Kdyby měl náš lid podle receptu, obsaženého ve Viktorce, také složit ruce v klín a přestat věřit, pak by byla válka neodvratná. Jestliže porovnáme Seifertův okupační *Vějíř Boženy Němcové* s pouňorovou *Písní o Viktorce*, zjeví se nám neuvěřitelný paradox: Seifert vidí dnes budoucnost daleko beznadějněji než v nejhorších dobách protektorátu; o přítomnosti ani nemluvě, tu nechce vidět vůbec.

Patří k dialektice dějin, že zrození nejsvětější, nejlidštější epochy je provázeno největším dosud ohrožením lidstva se strany imperialistických majitelů atomových pum. Jaký strhující patos by z této situace mohl vyplynout z pera básníkovy! Na jedné straně mladé třídy a národy, deroucí se k světlu, na druhé straně degenerovaná buržoazie před zánikem, hrozící zničením všem. Na jaké straně fronty stojíš? Zač bojuješ? Komu pomáháš? Taková je otázka, kterou klade doba básníkovi. A žádný básník ani člověk se nevyhne odpovědi na ni. Nikdy dosud neměl básník takovou odpovědnost za každé slovo, každý verš, jako dnes. Jak mohl napsat Seifert po únoru otázku: „Nenaklání se nad propast svět ve svém posupném hledí?“ Opravdu jménem našeho lidu mu odpověděl jiný příslušník jeho generace, Konstantin Biebl:

*Jak mohl bych uvěřit,
že všechno lidstvo brzy zahyne?*

*Naopak. Věřím, že bude šťastně žít,
Když povedeš ho Ty,
naš drahý Staline!*

že není lehké vyrovnat se s mrtvou minulostí. Chce-li však někdo v sobě zachránit básníka, musí se o to pokusit.

I kdybych trpěl jakkoli obavami o osud lidstva, neměl bych tím větší povinnost bojovat všemi silami proti tomu nebezpečí? Nám však hrozba válečná, i když ji nepodceňujeme, nezastírá nádherný pracovní elán našeho lidu. To je ten pravý heroismus tvůrčí, který naprosto převažuje všechny sobecké boly a tragédie, všechny noční předtuchy. My víme jedno: válka nebude, a bude-li, pak běda těm, kteří ji vyvolají. Socialismus zvítězí, lidé budou žít!

Naprosto nechceme tím předepisovat Seifertovi nějaký laciný optimismus za každou cenu. Optimismus vyplyne básníkovi sám, bude-li sdostatek pravdivým a hlubokým v pohledu na dnešní skutečnost. Víme také, že z holuba nelze udělat orla. Ale proč má tento holub létat do cizích krajin a přenášet jejich rozkladnou atmosféru a ideologii? Co mají dělat ty fata morgany a všechny ty neústrojné orientální názvuky v básni, která měla být napsána k oslavě výročí narozenin Boženy Němcové, nejčestější naší básničky? Co musíme požadovat na každém umění, je pravdivost a víra v člověka. Žádné rekvizity, žádné interesantní preciózní pózy, hra sexu, žádná sebelíbeznější melodie a sebedůvěrnější metaforistika nezakryje vnitřní vyprahlou a zoufalství.

Nynější tvorba je nedůstojná básníka nadání Seifertova. Seifert se prohřešuje proti vlastnímu talentu. Hle – Viktorka, personifikace jeho nynější poezie, odtržené od skutečnosti a od lidí. Opakujeme: případ Seifertův je případem – nikoliv ojedinělým – básníka strženého úpadkovou měšťáckou ideologií a celým způsobem života a nazírání na scestí. Je to případ kolísavého intelektuála, jenž býval radikálním kdysi v dobách mládí, kdy mu revoluce byla nezávaznou podívanou s efekty (viz už báseň *Revoluce v Městu v slzách*, v níž revoluci provádějí – reklamní figuríny), avšak jenž se rychle „usadil“ v dokonalém souladu s šosáckým a pařouským ideálem. Když revoluce přišla jako skutečnost, zvítězila a buduje nový život, nechce ji najednou poznat a nechce se k ní hlásit. Ba naopak, má z ní strach. Je v tom kus osobní tragédie J. Seiferta a básníků jemu podobných, kteří dnes mlčí nebo píšou Viktorky. U Seiferta je tento stav zvláště křičící, poněvadž on, svou povahou pozemšťan každým coulem, předurčený přímo pro to, aby zazpíval prostou krásu všedního dne, odklání se od denní, jasné reality a stává se pěvcem fata morgana a nočních můr.

Básník a smrt – to jsou slova-nepřátelé. Básník a život – to jsou slova-soudruzi. Víme,

Zdroj: *Tvorba/ Z dějin českého myšlení o literatuře 2 (1948-1958): Antologie k Dějinám české literatury 1945-1990*

Příloha č. 16: Seifertův dopis Vítězslavu Nezvalovi (fotografie)

27. II 50
v Jeseníku

Milý Slávko,

ai budeš mít dlouhý čas,
proč Ti přičti si loskání
dívky Trava Šedý, a Trava bílá.
Jenom si, po Bode, nemysli,
že ad Tě mělo posadit.
Přijí Ti to ješ proto, ožs kůže,
jak kletstvo mívá kletkou
žeš neitermounost (to říkám
u termínů) či slávně.
Tímto vším jsem měno udě-
lání každého učení a
všimnutí, Maxine fockino
nemýjíma je.
Slyšil jsem, jak jsem kříd-
a křídlo u ješ Kolo se i
Kola se, jako Tě kříd. Jan kříd

41

fiisuidien, ie kouto eskoa uemurie
se mikam doji ti.

Re'ma, seu uei'le. Pii' mi
ie o nime, goteie seu a grotu' luan,
kou ni leim lo ukou' bomei postu'
mou a koloni' no kou. A olo'ie'
mi jedue nie. (Aeci' g' seu l'uan' l'uan')
Ae l'atima j' seu uel' detu'ie, uigi'
o' l'ui'g, seu u'grot' ra st. K. Meiduan
g'ade'ol, seu the o' l'ui'g' l' l' l' l' l'
(k'ndy' s' mi' the' hadu' u' l' l' l' l' l'),
detu'ka j' seu kouel' u'ie u' i' k' d' j' i' g'.
V'ia' seu u' i' i', j' a', seu i' i' i' u' melo' di'.
A l'ea' j' i' i' o' melo' d' e', j' u' o' i' g' i' d' l' a' g'
o' detu'k' o' i' a' t' i' m' k' i' i' e' o' k' o' e' n' i'
p' o' u' k' i' i' p' u' i' p' u' i' d' o' u' i' s' o' u' o' u' i' a' i' e' u' e'
o' l' o' i' i', i' e' j' o' i' d' e' t' u' i' k' a' g' e' o' l' i' t'. P' r' o' t' o' i' e'
u' l' l' u' a' i' m' a' u' i' l' e' t' a' u' i' e' u' l' a' e' u' e'
u' o' i' u' o' r' t' s' e' b' e' r' i' t', j' i' i' i' T' o' b' i',

o křesťanské písečníci, jak u nás
rozpíná se křesťanská píseň, je
uznávaná za nezpívání, no to má
i své své. Víte, mluví,
ohledy má smad má, a má
u jiných. Má má, je to má
zpívání, zpívání má má
křesťanské má, ale zpívání má
je, má má zpívání, zpívání má,
je s má zpívání souhlasit.

Zdravím Vás všechny a
pauzujte, křesťanské

Štěpán

Uvidíte-li křesťanské, křesťanské,
zpívání, je to má zpívání má,
co má zpívání má.